Raakut metsätaloudessa

Maa- ja metsätalousvaliokunta
5.9.2024, lisäaineisto valiokuntakuulemisessa esitettyyn kysymykseen
Metsäneuvos Erno Järvinen
MMM/LVO/MBY
@ErnoJarvinen

Raakku: taustaa

- Jokihelmisimpukka (*Margaritifera margaritifer*) eli raakku
- Pitkäikäinen vuolaissa puroissa ja joissa menestyvä nilviäinen, jolla kovat elinympäristövaatimukset
  - Viileitä, puhtaita ja runsashappisia, lämpötilan on oltava sopiva ja pohjan huokoinen
  - Lisääntyminen edellyttää taimenen tai lohen läsnäoloa
- 7 raakkujokea Oulujoen eteläpuolella
- 90% yksilöistä Itä-Lapissa
- Noin 120 raakkuvesistöä, josta puolessa lisääntyminen onnistuu

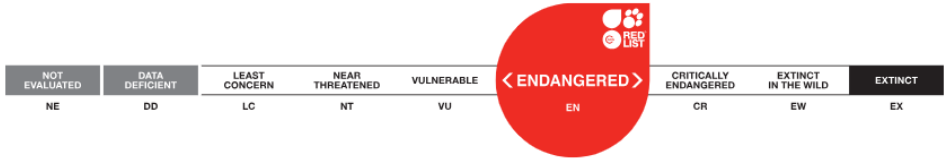

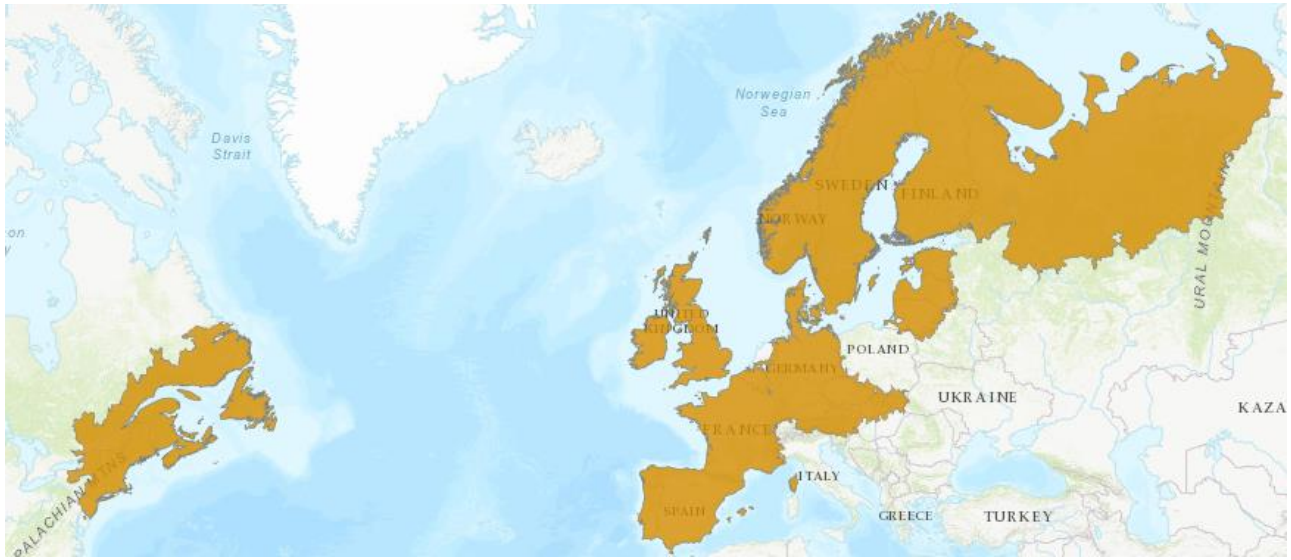

Raakun suojelu

- Suojeltu vuodesta 1955
- Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)
- luontodirektiivin liitteen II ja V laji, joiden suojelemiseksi tulee perustaa erityisten suojelutoimien alueita
- Uhanalainen (LS 75 §) ja erityisesti suojeltava (LSL 77 §)
  - Elinympäristön suojelu vaatii ELY-keskuksen rajauspäätöksen (1 Pirkanmaalla), muuten LSL 70 §:n yksilöitä koskevat yleiskiellot
- Helmenpyynti aikaisemmin merkittävä uhka
- Elinympäristöjen vähentyminen: jokirakentaminen ja voimalaitospadot, vesien säännöstely, uoman tai virtausolojen äkilliset muutokset, happosateet, vesien likaantuminen ja rehevöityminen sekä raakkujokien valuma-alueella tehtävät metsäojitukset ja maanmuokkaus

Raakun huomioiminen metsätaloudessa, 1/3

- **Varmistetaan, että kaikissa metsien käyttöä koskevissa päätöksissä ja niitä toteuttavissa suunnitelmissa huomioidaan myös lajisuojelunäkökohdat**
- Tieto esiintymistä voi olla salassa pidettävää julkisuuslain 621/1999 24 §:n 1 mom. 14 kohdan perusteella mikäli tiedon antaminen tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun
- Vaarantaako salassapito suojelun vai päinvastoin?
- Raakku vs. liito-orava, kaksi eri lajia ja kaksi erilaista tulkintaa
- Tieto esiintymästä on pidettävä salassa myös maanomistajalta, jonka maalla raakku esiintyy ja tiedon saa mikäli kun sitä osaa pyytää ja sen tarpeellisuutta perustella

- ***Valuma-alueilla, joissa jokihelmisimpukkaa esiintyy on:***
- 19 099 kiinteistöä
  - 84 % yksityiset
  - 3 % valtio
  - 13 % muut
- 4 674 935 ha
  - 17 % yksityiset
  - 78 % valtio
  - 5 % muut

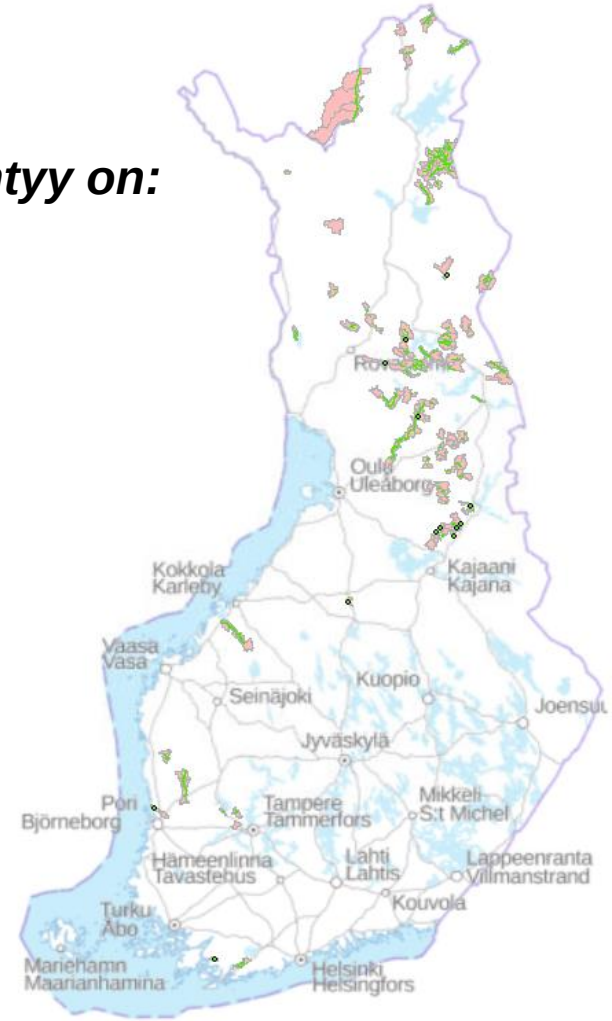

Raakun huomioiminen metsätaloudessa, 2/3

- **Tunnistetaan ennakkoon ne alueet (esim. metsikkökuviot), joiden käsittelyllä voi olla vaikutusta raakkuesiintymien tilaan, jotta raakku voidaan huomioida tehokkaasti ja varmistetaan, että tämä tietoa on kaikilla asianosaisilla ajoissa käytettävissä**
- Välitön lähiympäristö (suojavyöhykkeet)
  - Karike, varjostus, lämpötila, mikro-ilmasto
  - Suojavyöhykkeet ja ylittäminen
- Metsänkäsittely valuma-alueella
  - Kiintoaineen ja ravinteiden huuhtoutuminen
  - Kunnostusojitus, maanmuokkaus, maastovauriot

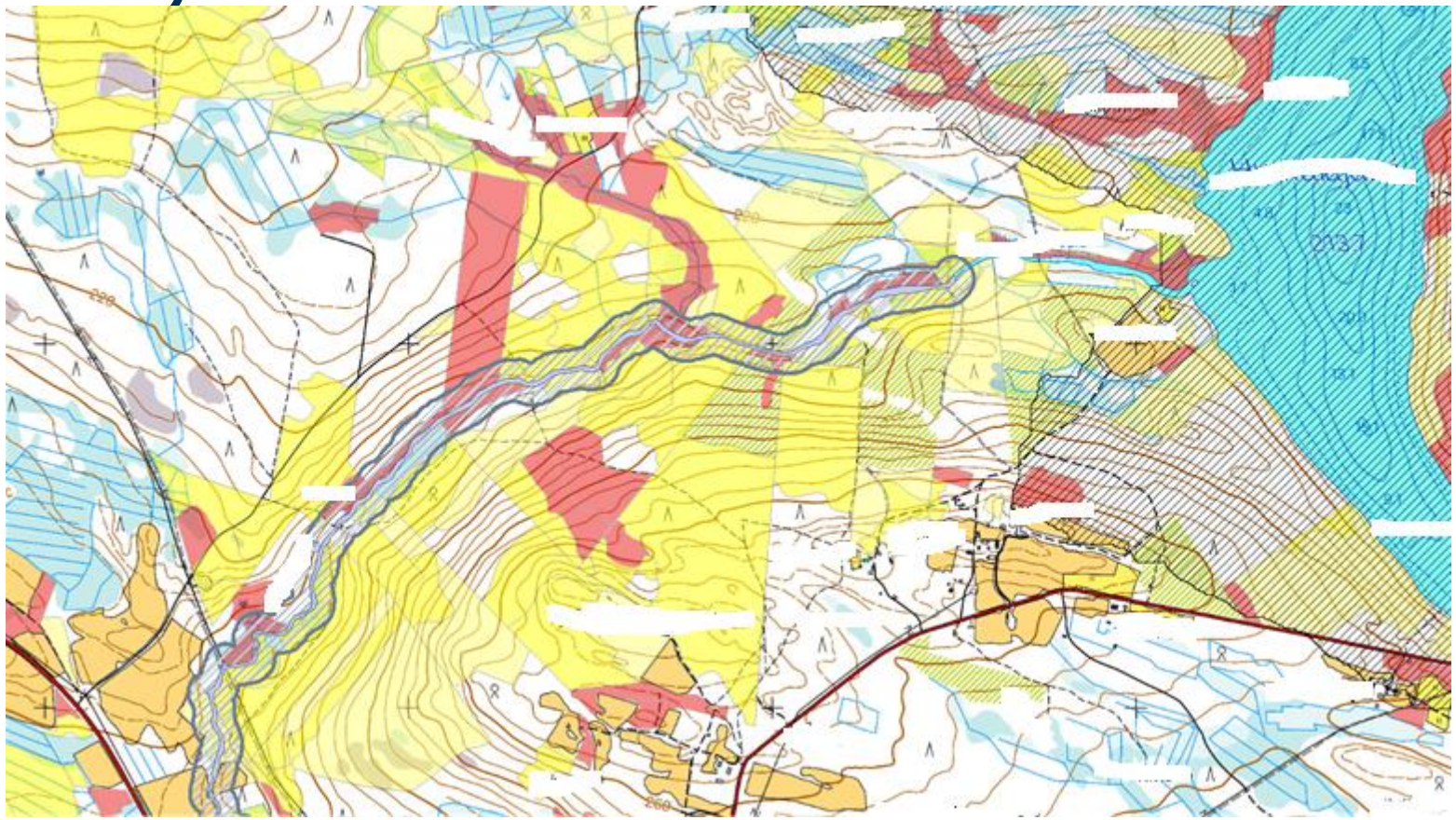

Raakun huomioiminen metsätaloudessa, 3/3

- Kohdennetulla neuvonnalla ja viestinnällä (informaatio-ohjauksella) voidaan vaikuttaa tehokkaasti raakun suojelun ja metsätalouden tavoitteiden yhteensovittamiseen.

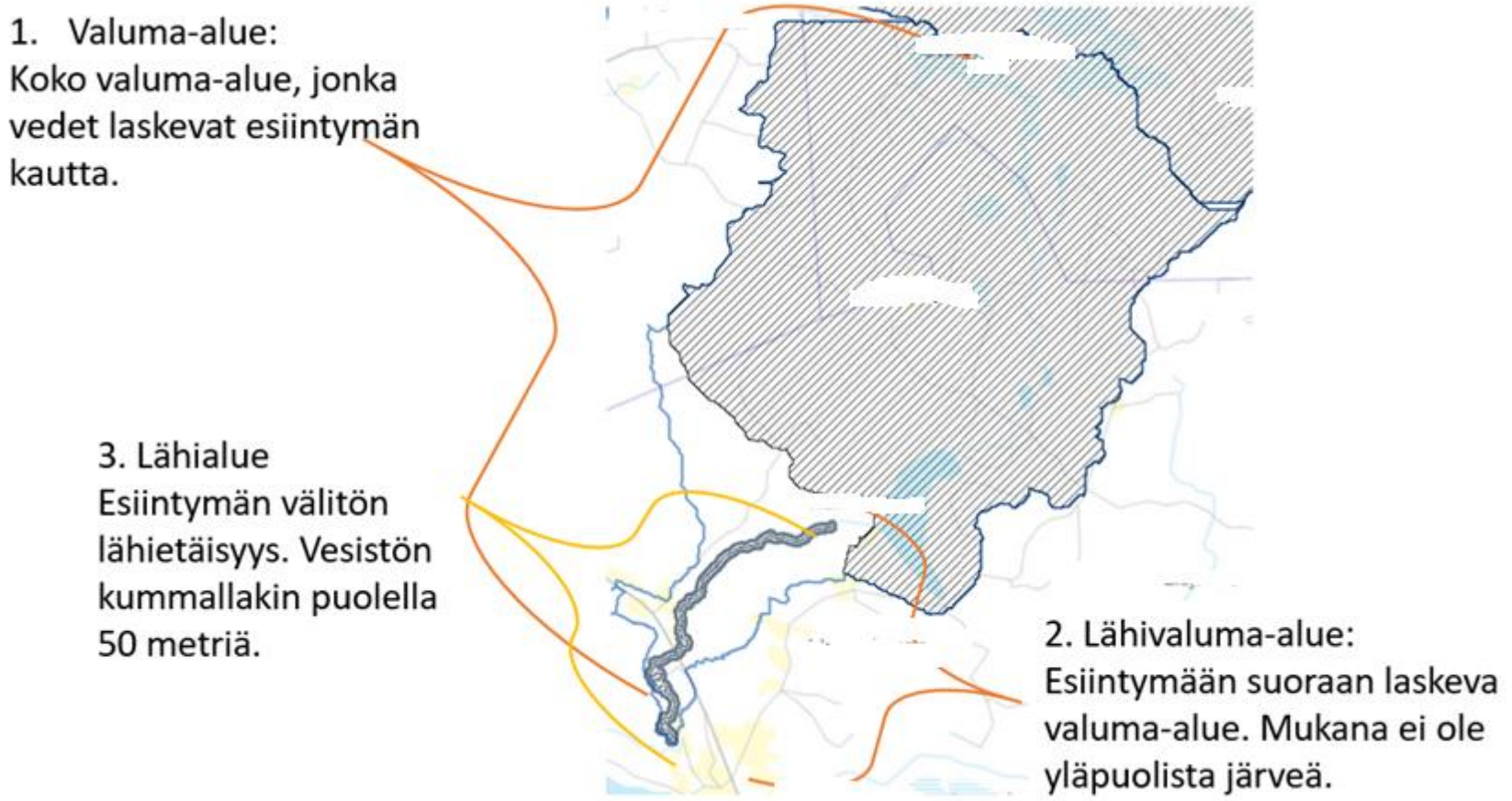

Maa- ja metsätalousministeriö